

Усвајање заједничке резолуције Србије и Европске уније у Генералној скупштини УН о почетку „дијалога“ између Београда и Приштине добило је закономерни наставак. Председник Србије још није успео ни да напусти Њујорк, а западне архитекте косовске независности су преко Врховног комесара Европске уније за међународне послове и политику безбедности Кетрин Ештон затражили од српских власти да одмах иза „а“, кажу и „б“. Другим речима, да се зарад реализације високе одлуке што је могуће пре седне за преговарачки сто са албанским властима Косова, на равноправној основи. „Што пре – то боље“ – већ не кријући свој менторски тон, ултимативно је изјавила српској страни госпођа Ештон, чије изјаве су објавила сва водећа српска периодична издања. По њеним речима, „Европска унија је понудила своју помоћ у организацији преговора између Београда и Приштине“, чији је циљ „припрема обе стране за напредовање у правцу ЕУ“ и каснија „ликвидација свих препрека на путу европске интеграције“. При том Европска унија намерава да учествује у датим преговорима на пуноправној основи са својом групом експерата. [\[1\]](#)

Председник Тадић је такође оптимистички расположен. По његовим речима, неопходно је започети преговоре о питањима, која „би брзо могла донети резултате, с тим да се створи добра атмосфера у дијалогу“ о „свим преосталим нерешеним питањима“.

Сличне изјаве остављају чврст осећај већ виђеног. Преговори уз посредништво – прецизније речено, уз директно и очито некорисно учешће – Брисела, уверавања у добре намере, позивање на „техничка питања“ која подлежу брзом решавању – све је то већ виђено у 2006-2007. години. Тада је западна заједница покушавала да примора Србију да путем неколико рунди преговора у Бечу потпише споразуме са албанским сепаратистима у овој или оној форми независности Косова - под надзором, прелазној, условној или некој сличној. Српска страна тада је такође пришла преговорима, како јој се чинило, потпуно наоружана. Уз учешће истакнутих међународних правних експерата проанализирани су постојећи у свету модели аутономије – од Аландских острва до Квебека, и од Гренланда до различитих аспеката дејтонског мировног решења за Босну и Херцеговину. Међутим, у току вишемесечних преговора странама није пошло за руком не само да израде оквирни споразум о статусним питањима, него макар и да потпишу правно обавезујуће документе о заштити српских цркава и манастира на Косову. Ево како је једном приликом прецизно „илустровала атмосферу дијалога“, каква је владала на тим преговорима, садашњи изванредни и опуномоћени амбасадор Србије у Русији, тада отправник послова српске амбасаде Јелица Курјак: „Срби предлажу, Албанци кажу – не, Срби опет предлажу, Албанци опет кажу – не. Албанци на све одговарају са – не. Осим независности Косова не прихвата се ништа, апсолутно ништа“. [\[2\]](#)

Разлог за неуспех бечких преговора добро је познат. Запад је унапред – још крајем 2005. године – обећао албанским сепаратистима независност. Тада је и „Међународна контакт група“, која се бавила Косовом, уз прећутну сагласност руске дипломатије, фиксирала три позната „не“, која су касније уграђена у основу „Ахтисаријевог плана“ о надгледаној независности Косова: „не“ подели покрајине, „не“ њеном прикључивању некој од суседних држава“, и главно „не“ – повратку на ситуацију 1999. године. Ово последње аутоматски је означавало пристанак Русије, а и Србије (која је прихватила принципе Контакт групе као датост) на немогућност повратка Косова под јурисдикцију Београда. И та тако једноставна комбинација је и претворила у фикцију све преговоре који су потом уследили.

Која то питања Србија намерава да реши у току најновијег дијалога – имајући у виду да је Европска унија, која наступа у улози њиховог координатора, не само практично признала независност Косова, него је за албанске сепаратисте написала и покрајински устав, који је усвојен 2008. године. У том документу се већ у првом члану наглашава, да је такозвана „Република Косово независна, суверена, демократска, јединствена и недељива држава“. [3] Та формулација, а такође јасна изјава министра унутрашњих послова Косова Бајрама Реџепаја о томе, да Приштина у току дијалога не намерава да са Београдом разматра „питања, скопчана са статусом или унутрашњим пословима Косова“, - чини бесмисленом сваку рачуницу и наду Београда у „добру атмосферу“ дијалога.

Наравно, председник Тадић, шеф српског министарства спољних послова Вук Јеремић и други представници српског естаблишмента могу сасвим искрено сматрати статус Косова једним од „нерешених питања“. Међутим, тешко да ће са њиховим мишљењем рачунати координатори предстојећег дијалога. А то значи да ће преговори поново, као и у 2006-2007. години, кренути на колосеку који погодује албанским властима Приштине и њиховим западним покровитељима, а не Београду. Није случајно, без обзира на формално учешће у преговорима Европске уније, што ће последњу реч у њиховој припреми изговорити САД. Државни секретар САД Хилари Клинтон планира да посети Београд 12. октобра како би, како признају сама српска средства информисања, још једном „притиснула“ Србију. [4]

Тешко да је све горе речено тајна за актуелне власти Србије. А то значи да учешће Београда у преговарачкој фарси има другачији циљ од покушаја да се приморају Приштина и Београд на дезавуисање косовске независности. Управо тај, истински циљ, очигледно је и имао у виду Борис Тадић, када се ових дана ограђивао да усвојена у Генералној скупштини ОУН 9. септембра заједничка резолуција Србије и Европске уније о неопходности дијалога о косовским проблемима „задржава неутралност у питању о

статусу Косова“. [5] Управо такву „неутралност“ у односу на Косово и косовске Србе и жели да „зацементира“ владајућа у Србији прозападна коалиција – која уобичајено плива на таласу САД и Европске уније.

(Фонд стратешке културе, 29.9.2010)

[1] Политика, 23.09.2010.

[2] Косовска мина у Европи? Дискусије. М., 2006. С.11.

[3] KushtetutaeRepublikëssë Kosovës. Prishtinë, 2008. F.1.

[4] Blic, 27.09.2010.

[5] Tanjug, 25.09.2010.